

REFERAT Valgbestyrelsen 2022-2025 d. 05-03-2024

Mødedato Tirsdag d. 05. marts 2024 kl. 09:30

Mødested Økonomiudvalgsværelset

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
B-sag: Nye regler på valgområdet.....	4

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

85.02.02-G01-2-23

Resume

Godkendelse af dagsorden til Valgbestyrelsens møde den 5. marts 2024.

Beslutning

Valgbestyrelsen godkender dagsordenen.

Punkt 2: B-sag: Nye regler på valgområdet

84.00.00-A00-1-24

Resume

Med virkning fra den 1. januar 2024 er der foretaget en række ændringer i valglovgivningen.

Således er reglerne for gennemgang af brevstemmer inden valgets begyndelse ændret, så det er Valgbestyrelsen, der er ansvarlig for denne gennemgang og ikke som tidligere valgstyrelserne for det enkelte valgsted. Der skal således som udgangspunkt deltage mindst to medlemmer af Valgbestyrelsen i forbindelse med denne gennemgang medmindre Valgbestyrelsen beslutter, at der fortsat skal deltage mindst to valgstyrelser fra hvert valgsted.

Endvidere er der sket en udvidelse af muligheden for, hvem der kan være brevstemmemodtager på plejehjem mv. og i vælgerens eget hjem.

Endelig er reglerne for bedømmelse af stemmesedler blevet lempet, så færre nu vurderes ugyldige.

Formålet med denne sag er at orientere Valgbestyrelsen om de væsentligste ændringer i valglovgivningen samt tage stilling til, om det er mindst to medlemmer af Valgbestyrelsen eller mindst to valgstyrelser fra det enkelte valgsted, der fremover skal deltage i forbindelse med brevstemmegennemgangen.

Effekt

Sagens karakter gør, at det ikke er relevant at vurdere effektskabende konsekvenser for Odensemålene.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Valgbestyrelsen godkender og udpeger, mindst to medlemmer af Valgbestyrelsen fra forskellige grupper af byrådet, som fremover skal medvirke ved gennemgangen af brevstemmerne inden valghandlingens begyndelse med henblik på undersøgelse af, om brevstemmerne kan tages i betragtning.

Beslutning

Valgbestyrelsen godkender Borgmesterforvaltningens indstilling og udpeger borgmester Peter Rahbæk Juel og rådmand Susanne Crawley Larsen til at medvirke ved gennemgangen af brevstemmerne inden valghandlingens begyndelse.

Sagsfremstilling

Som nævnt er der med virkning fra den 1. januar 2024 foretaget en række ændringer i valglovgivningen. Visse ændringer har betydning for alle valg og afstemninger, mens visse ændringer er specifikke for det enkelte valg.

Nedenfor gennemgås de væsentligste ændringer, der har betydning for alle valg og afstemninger.

1. Ansvar for gennemgang af brevstemmerne inden valghandlingens begyndelse er nu Valgbestyrelsens ansvar

Valgbestyrelsen er nu ansvarlig for at gennemgå brevstemmerne med bistand fra kommunalt ansatte i stedet for som hidtil to valgstyrere fra hvert valgsted.

Inden valghandlingens start skal alle brevstemmer være gennemgået med henblik på vurdering af, om formalia med underskrift og stempel er overholdt, og dermed om den enkelte brevstemme kan tages i betragtning.

Denne gennemgang kan ske 1-2 dage før valget.

Det har hidtil været et ansvar for valgstyrerne på det enkelte valgsted, så mindst to valgstyrere fra hvert valgsted var ansvarlige for denne opgave.

I Odense foregår gennemgangen af brevstemmerne centralt i Festsalen. Her indkaldes to valgstyrere fra hvert valgsted til sammen med valgstyrersekretæren (som er kommunalt ansat) at gennemgå valgstedets brevstemmer.

Der er tale om en tung proces, der involverer uforholdsmæssigt mange personer set i forhold til opgavens art og omfang.

Med de nye ændringer er ansvaret som nævnt flyttet til Valgbestyrelsen, så det som udgangspunkt er mindst to medlemmer af valgbestyrelsen, der skal varetage denne opgave med bistand fra kommunalt ansatte. Det forudsættes i valglovgivningen, at de medvirkende medlemmer fra Valgbestyrelsen er udpeget af de forskellige valggrupper i byrådet.

Valgbestyrelsen kan dog også beslutte, at opgaven som hidtil skal varetages af minimum to valgstyrere fra hvert valgsted.

Det er Borgmesterforvaltningens vurdering, at vi i Odense Kommune skal udnytte denne nye mulighed og erstatte 60 valgstyrere med to medlemmer af Valgbestyrelsen.

Selve opgaven med at gennemgå brevstemmerne vil stadig blive udført af de 30 kommunalt ansatte valgstyrersekretærer. De vil blive sat sammen to og to, så et stort valgsted sættes sammen med et lille valgsted. De hold, der bliver færdige først, hjælper de andre hold.

Det er Juras vurdering, at der med denne model sikres en mere smidig og hurtigere gennemgang af brevstemmerne. Vi undgår at ulejlige de valgstyrere, der har en lang dag foran sig på selve valgdagen. Derudover vil der være en besparelse på udbetaling af diæter til valgstyrerne. Diætsatsen er i 2024 på 450 kr. for møder af op til 4 timers varighed. Gennemgangen varer ikke mere end 4 timer.

Borgmesterforvaltningen indstiller således, at Valgbestyrelsen godkender, at det er mindst to medlemmer af Valgbestyrelsen, der fremover skal medvirke ved gennemgangen af brevstemmerne inden valghandlingens begyndelse med henblik på undersøgelse af, om brevstemmerne kan tages i betragtning.

2. Udvidelse af hvem der kan være brevstemmemodtager på plejehjem mv. og i vælgerens eget hjem.

Der skal deltage to brevstemmemodtagere i forbindelse med brevstemmeafgivningen på plejehjem mv. samt i vælgerens eget hjem.

Det har hidtil været et krav, et mindst én af de to stemmemodtagere skulle være udpeget blandt de tilfornede vælgere, mens den anden stemmemodtager kunne være kommunalt ansat.

Dette krav er nu ophævet, så begge stemmemodtagere kan være kommunalt ansatte. Dog er det angivet i bemærkningerne til lovforslaget samt i det materiale, der er udsendt fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at det forudsættes, at det tilstræbes, at tilfornede vælgere fortsat udpeges som brevstemmemodtagere.

I Odense har vi samlet afgivelse af brevstemmer på plejehjem mv. og i vælgerens eget hjem på én dag (store brevstemmedag). Vi har, alt efter hvilket valg der er tale om, mellem 25 og 35 hold, som hidtil har bestået af henholdsvis én tilfornet vælger og en kommunalt ansat. De kommunalt ansatte kommer fra alle kommunens forvaltninger. De tilfornede vælgere udpeges af byrådets partier. Antallet fordeles efter d'Hondts metode, ud fra det antal stemmer det enkelte parti fik ved seneste valg til byrådet.

Flere partier har haft vanskeligt ved at skaffe det nødvendige antal tilfornede til at varetage opgaven. Med de nye regler gives der mulighed for, om nødvendigt, at lave hold der alene består af kommunalt ansatte.

Der vil med de nye regler også være mulighed for at lave mere specialiserede hold bestående af kommunalt ansatte, der – fx over flere dage – kører ud til plejehjem mv. og modtager brevstemmer. Herved vil risikoen for procedurefejl formentlig mindskes, og der vil opnås en mindre besparelse i forhold til udbetaling af diæter til de tilfornede vælgere. Ved det seneste valg (folketingsvalg 2022) var det imidlertid alene 27 ud af 12.380 brevstemmer, der på grund af formalia ikke kunne tages i betragtning. Odense Kommune modtager brevstemmer fra kommuner og institutioner mv. i hele landet, så de pågældende procedurefejl kan ikke alene tilskrives kommunens egne brevstemmemodtagere.

Anvendelse af hold, der alene består af kommunalt ansatte, vil på den anden side trække større ressourcer på de involverede medarbejdere og på de respektive forvaltninger, der må undvære de pågældende medarbejdere i flere dage.

Henset til at der alene er få brevstemmer, der ikke kan tages i betragtning på grund af procedurefejl, og henset til at få fordelt personaleressourcerne mest muligt ud på flere medarbejdere i forvaltningerne, og det ovenfor oplyste om, at det fortsat skal tilstræbes, at tilfornede vælgere udpeges som brevstemmemodtagere, fortsætter ”store brevstemmedag” som hidtil, dog således at i det omfang byrådets partier ikke kan udpege det nødvendige antal tilfornede, vil disse blive erstattet af ansatte i kommunen.

Lempelse af bedømmelse af stemmesedler så færre vurderes ugyldige

Reglerne om bedømmelse af stemmesedler er blevet lempet.

Bogstavet X og tegnet for plus (+) er som hidtil gyldige afmærkninger på stemmesedlen. Fremover vil det som udgangspunkt også være en gyldig afmærkning, hvis vælgeren i stedet har afmærket stemmesedlen med en tilsvarende afmærkning som en stjerne (*), en helt udfyldt/helt skraveret afkrydsningsrubrik eller en cirkel om afkrydsningsrubrikken.

Herved imødekommer ministeriet et ønske, som Valgbestyrelsen flere gange har fremsat i forbindelse med fintællingen, og som Borgmesterforvaltningen flere gange har viderebragt til Indenrigsministeriet; nemlig at i det tilfælde, hvor man ikke er i tvivl om, hvad vælgeren har villet stemme – fx fordi vælgeren har udfyldt afkrydsningsrubrikken eller sat en cirkel herom – så er der nu i modsætning til tidligere tale om en gyldig stemme.

Økonomi

Denne sag har ingen økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.